

СТИВЪН КИНГ

ОНЗИ АВТОБУС Е ДРУГ СВЯТ

Превод от английски: Весела Прошкова, 2016

chitanka.info

Не обичам публичните изяви. Застана ли зад катедрата на подиума, неизменно се чувствам като измамник. Не защото съм саможивец... макар че до известна степен наистина съм единак; мога да шофирам от Мейн до Флорида без спътник в колата и да се чувствам превъзходно. Не е и сценична треска, въпреки че още я усещам, когато ми предстои да говоря пред две-три хиляди души. Причината е, че подобни изяви са противоестествени за мен и за повечето ми събратя по перо. Свикнали сме да говорим пред малки групи (състоящи се максимум от трийсет човека) запалени читатели. Усещам се като самозванец, озовал се където не му е мястото — чувство, породено най-вече от увереността, че който (или каквото) е привлякло публиката, не е в залата. Писателят, съчиняващ разкази, вирее само в „изолация“. Онзи, който застава пред публиката (макар и неохотно), разказва вицове и отговаря на въпроси, е само негово нескопосано копие.

През ноември 2011 ме возеха към парижкото кино „Ле Гран Рекс“ (с места за 2800 зрители), където щях да изнеса последната си беседа. Бях нервен, не се чувствах в свои води. Разположил се бях на задната седалка на голям черен джип. Движението беше много натоварено, колите едва-едва пъплека по тесните улици. На скута си държах папка с десетина листа хартия, на която бях нахвърлял няколко реплики и бях разпечатал кратък откъс от свое произведение, за да го прочета на присъстващите в залата. На един светофар спряхме редом с автобус — двете едрогабаритни превозни средства бяха почти долепени едно до

друго. През един прозорец на автобуса зърнах жена с делови костюм — може би се прибираше у дома след работа. За миг ми се прииска да седя до нея и самият аз да пътувам към дома си, където ще вечерям, после час-два ще почета книга, разположен на удобно кресло и под светлината на силна лампа, вместо да ме возят като багаж към зала, претъпкана с почитатели, чийто език не разбирам.

Може би *la femme* усети погледа ми. Или (което беше по-вероятно) вестникът ѝ доскуча. Така или иначе тя вдигна глава и впери очи в мен — дяляха ни само няколко сантиметра. Спогледахме се. Стори ми се, че зърнах в погледа ѝ копнеж да седи в лъскавия джип и да отива някъде, където ще е светло, весело и забавно, вместо в апартамента си — там я чака само оскъдна вечеря, може би извадена от фризера и затоплена в микровълновата фурна, после — гледане на вечерните новини и до болка познатите комедийни сериали. И двамата щяхме да сме по-щастливи, ако можехме да се разменим.

После непознатата отново сведе поглед към вестника, а аз — към папката на коленете си. Автобусът потегли в една посока, джипът — в друга. За миг обаче с непознатата бяхме дотолкова близо, че всеки да надзърне в света на другия. Още тогава ми хрумна сюжетът за този разказ и като се върнах у дома след презокеанското турне, седнах и го написах на един дъх.

Майката на Уилсън, която не беше сред сияещите от щастие хора^[1], често казваше: „Тръгнат ли нещата на лошо, няма спиране, докато не се проляят сълзи.“

Уилсън, който помнеше тази поговорка, както и още куп народни умотворения, научени още в детството („Сутрин портокалът е злато, а вечер — олово“ беше сред най-големите бисери), винаги се застраховаше с допълнително време (наричаше предпазливостта си буфер срещу неприятностите) преди важни събития, а това пътуване до Ню Йорк, където щеше да представи проекта си пред големите клечки в „Бъдещето на маркетинга“ беше най-важното в живота му.

Компанията „Бъдещето на маркетинга“ беше сред гигантите в рекламната индустрия в епохата на интернет. Фирмата на Уилсън „Идеите на Юга“ със седалище в Бирмингам беше джудже — в нея работеше само той. Възможността да изложи идеите си пред шефовете на рекламния мастодонт беше като птичето на щастието, което каца на рамото ти само веднъж, поради което наличието на буфер беше жизненоважно. Ето защо Уилсън пристигна на международното летище „Бирмингам-Шатълсуърт“ в четири сутринта, за да не закъснее за самолета в шест, който щеше да кацне на „Ла Гуардия“ в девет и двайсет. Срещата му (по-точно събеседването) беше насрочена за два и половина. Петчасов времеви буфер му се струваше предостатъчен.

Отначало всичко вървеше като по вода. Служителят от охраната получи разрешение Уилсън да остави портфолиото си в багажното на първа класа, въпреки че билетът му беше за икономичната. В подобни случаи номерът беше да поискаш тази услуга по-рано, преди служителите да се изнервят. На изнервените хора не им пука колко важно е твоето портфолио и че може да е пропуск към светлото ти бъдеще.

Все пак му се наложи да чекира един куфар, защото ако му възложеха рекламата за „Зелен век“ (което беше твърде вероятно — проектът му имаше очевидни предимства пред другите), вероятно щеше да остане в Ню Йорк десетина дни. Нямаше представа колко ще продължи пресяването на кандидатите и не искаше да си дава дрехите в пералнята на хотела също както не възнамеряваше да си поръчва храна в стаята. В големите градове допълнителните хотелски услуги струваха майка си и баща си, а в Голямата ябълка цените бяха още по-кошмарни.

И така, всичко вървеше по план, докато самолетът, който излетя навреме, стигна до Ню Йорк, попадна в обичайното въздушно задръстване и закръжи в сивкавото небе над летището, което пилотите

съвсем основателно наричат „Ла Гарбидж“^[2]. Пасажерите занервничиха, някои пускаха цинични шегички, други шумно се оплакваха, но Уилсън беше спокоен. Той се беше застраховал, времевият му буфер беше солиден.

Машината се приземи в десет и половина, закъснението беше малко повече от час. Уилсън зачака на конвейера за багажа, но куфарът му го нямаше. Не се появи и след няколко минути. И след още няколко. Накрая останаха само двамата с брадат възрастен човек с барета, а на конвейера — чифт снегоходки и посърнало и прашасало растение в саксия.

— Няма начин да са ни загубили багажа — обърна се Уилсън към стареца. — Полетът беше директен.

Онзи сви рамене:

— Сигурно в Бирмингам са объркали етикетите. Навярно сега нещата ни пътуват за Хонолулу, да речем. Отивам на гишето за загубен багаж. Ще дойдете ли с мен?

Уилсън кимна; отново се сети за поговорката на майка си и благодари на Бог, че поне портфолиото му е налице.

Тъкмо беше попълнил до половината формуляра, който му бяха връчили на гишето, когато чу мъжки глас зад себе си:

— Господа, този багаж да е на някого от вас?

Обърна се и видя, че служителят държи куфара му от кариран плат, който изглеждаше мокър.

— Паднал е от количката — обясни човекът, докато сравняваше етикета, прикрепен към билета на Уилсън, с лепенката на куфара. — Случва се от време на време. Подайте оплакване, ако има нещо счупено.

— А моят багаж къде е? — попита старецът.

— Засега не мога да ви отговоря, господине. Ще кажа само, че накрая почти винаги намираме загубените куфари и чанти.

— Чудесно, само че краят още не е настъпил.

Наближаваше единайсет и половина, когато Уилсън излезе от терминала, нарамил куфара, портфолиото и ръчната чанта. Междувременно бяха кацнали още няколко самолета и опашката за таксата беше доста дълга.

„Няма страшно — зауспокоява се той. — Имам време — до събеседването остават цели три часа. Освен това съм на сухо под козирката. Положението не е толкова трагично.“

Докато чакаше да му дойде редът за такси, преговори презентацията си; представяше си как изглежда всеки макет в портфолиото и си повтаряше, че най-важното е да запази спокойствие. Още с влизането в сградата на Парк Авеню 245 ще включи на максимална скорост обаянието си и няма да мисли за евентуалната положителна промяна в живота си.

„Зелен век“ беше международна петролодобивна компания, само дето екологично ориентираното ѝ оптимистично название се беше превърнало в песимистично, след като беше установен силен теч в един от подводните ѝ кладенци в Мексиканския залив недалеч от бреговете на Алабама. Разливът не беше катастрофален като онзи след експлозията на платформата „Дийп Хърайзън“, но пораженията бяха големи. А още по-големи бяха моралните щети. Водещите на хитовите вечерни предавания си правеха гаргара с названието на компанията. Дейвид Летерман например измисли гатанка: „Зелено на мазни черни петна — що е то?“

Отговорът на изпълнителния директор на „Зелен век“ не успокои положението, а тъкмо обратното — наля масло в огъня: „Добиваме нефт, където има находища, нима не разбирате?“ Карикатура на въпросния господин, от чийто задник блика нефт, а отдолу са цитирани думите му, се появи в интернет и беше харесана от хиляди потребители.

Пиарите на „Зелен век“ предложиха на дългогодишните си партньори от „Бъдещето на маркетинга“ идея, която смятаха за блестяща: да възложат на малка южняшка фирма изработването на рекламна стратегия, показваща как от „Зелен век“ се борят за ликвидиране на последствията от екологичната катастрофа; гневът на обикновените американци щял да се уталожил, като разберат, че този път петролодобивната компания не е прибегнала до услугите на нафуканите тарикати от Ню Йорк. Най-много ги притесняваше реакцията на „обикновените американци“ на юг от границата, която на шикозните си коктейлни партита нафуканите нюйоркски тарикати несъмнено наричаха „Линията Зидар-Тъпанар“.^[3]

Чакащите на опашката за таксите се придвижиха една-две крачки напред. Уилсън си погледна часовника. Дванайсет без пет. „Няма страшно“ — каза си, въпреки че започваше да му трепери под лъжичката.

В дванайсет и двацет най-после се добра до такси. Не му се искаше да цъфне с подгизналия от влага платнен куфар в тузарската централа на компанията в тузарски манхатънски бизнесцентър (щеше да изглежда като тъп провинциалист), но вече подозираше, че няма да му остане време да го остави в хотела.

Таксито беше яркожълт миниван, а шофьорът — унил сикх с грамаден оранжев тюрбан. Снимките на жена му и на децата му, пъхнати в прозрачни калъфчета, висяха на огледалцето за обратно виждане и се полюшваха при движението на колата. На всеки двацет минути от радиото, настроено на 1010 WINS, прозвучаваше заставката — мелодия, изпълнявана на ксилофон и напомняща тракане на зъби.

— Днеска дивижение много лъшо — каза сикхът, докато колата бавно се придвижваше към изхода от летището. Изглежда, речниковият му запас беше доста беден, защото повтори: — Днеска дивижение много, много лъшо.

Таксито запълзя към Манхатън, дъждът се усили. Уилсън чувстваше как запасът му от време намалява с всяко спиране и рязко потегляне на колата, от което стомахът му се преобръщаше. Разполагаше с половин час да изложи идеите си. Само с половин час! Ще го изслушат ли, ако закъснее? Може би ще кажат: „Приятели, от четиринайсетте малки южняшки фирми, които днес се явяват на прослушване за голямата сцена, и то за звездна роля, само една е работила с компании, предизвикали екологична катастрофа, и тя се нарича «Идеите на Юга». Да не изключваме от състезанието господин Джеймс Уилсън само защото той малко закъснява.“

„Може би, но... надали“ — помисли си той.

Единственото им желание беше възможно най-бързо да сложат край на подигравките във вечерните телевизионни предавания. Кое то придаваше още по-голяма важност на представянето му, на номера му пред комисията, така да се каже, само дете всеки тъпак си има номер в живота. (Тази перла на мъдростта беше научил от баща си.) Не, не биваше да закъснява!

Един и четвърт. „Тръгнат ли нещата на лошо, няма спиране — каза си. Не искаше да си го мисли, но фразата непрекъснато се въртеше в ума му. — Докато не се пролеят сълзи.“

Като приближиха тунела, свързващ Куинс с Манхатън, той се приведе към сикха и го попита кога ще стигнат до хотела. Оранжевият тюрбан печално се поклати:

— Не мога кажа, сър. Движение много, много лошо.

— Да речем, след половин час?

Шофьорът се позамисли и отговори:

— Може би.

Грижливо подбраната успокоителна фраза подсказа на Уилсън, че положението е критично и клони към безнадеждно.

„Ще оставя куфара на рецепцията на «Бъдещето на маркетинга» — помисли си. — Ако не друго, поне няма да вляза с него в залата за съвещания.“

Отново се приведе към шофьора:

— Зарежи хотела. Закарай ме на Парк Авеню 245.

Тунелът беше кошмарът на страдащите от клаустрофобия: таксито потегляше и почти веднага спираше, потегляше и почти веднага спираше. Движението в обратната посока също беше пренатоварено. Миниванът беше достатъчно висок, та Уилсън да вижда всички обезкуражаващи препятствия в далечината. Чак когато излязоха на Медисън Авеню, душата му се поотпусна. Щеше да пристигне в последния момент — нещо, което по принцип ненавиждаше, — но щеше да си спести унижението да предупреди по телефона, че малко ще закъснее. Изглежда, беше постъпил правилно, като се отказа да отиде хотела преди събеседването.

Уви, радостта му беше краткотрайна и помръкна, щом стигнаха до дървена преграда — този участък от булеварда беше затворен заради аварийен ремонт на водопровода. Шофьорът завъртя волана, за да заобиколи.

— По-лошо от визитация на Обама — измрънка, междувременно радио 1010 WINS обеща на Уилсън, че ако им даде двайсет и две минути, те ще му дадат целия свят^[4]. Ксилофонът зачатка като клатеци се зъби.

„Не искам целия свят — помисли си той. — Искам само да съм на Парк Авеню 245 в два и четвърт. Най-късно в два и двайсет.“

След малко жълтото такси отново излезе на Медисън Авеню. Придвижи се почти на спринт до Трийсет и шеста улица, после се закова на място. Уилсън сякаш чу гласа на футболен коментатор, който съобщава на слушателите, че макар пробегът да е бил забележителен, приносът му за спечелване на мача е минимален. Чистачките равномерно потракваха по предното стъкло. Репортер разказа накратко за електронните цигари. Последва реклама за матраци „Слийпи“.

„Успокой се, човече! — помисли си Уилсън. — Оттук можеш да отидеш дори пеш — само единайсет пресечки са.“ Само дето валеше като из ведро, отгоре на всичко щеше да тътри и проклетия куфар.

Автобус с нарисован отстрани Питър Пан се изравни с таксито и въздушните му спирачки изсъскаха. Седалката на таксито беше достатъчно висока, та Уилсън да надникне в автобуса. На около два метра от него седеше привлекателна жена и четеше списание. До нея се беше настанил мъж с черен шлифер и ровеше в куфарчето на скута си.

Шофьорът натисна клаксона, после вдигна ръце към небето, сякаш казваше: „Виж какво мен причинява тоз льош свят!“

Уилсън видя как жената докосна ъгълчетата на устата си — навярно проверяваше дали не ѝ се е размазало червилото. Сега мъжът до нея ровеше във вътрешния джоб на куфарчето. След миг извади черен шал и го помириса.

„Защо го прави? — учуди се Уилсън. — Може би ухае на парфюма на жена му или на пудрата ѝ.“

За първи път, откакто се качи на самолета в Бирмингам, забрави за „Зелен век“ и за „Бъдещето на маркетинга“, както и за коренната промяна във финансовото си положение, ако събеседването, на което го очакваха след по-малко от половин час, минеше добре. За миг беше за пленен — не, беше омагьосан — от пръстите на жената, деликатно докосващи устата ѝ, и от мъжа, притиснал до носа си дългия шал. Хрумна му, че наблюдава друг свят. Точно така. Автобусът беше друг свят. Непознатият и непознатата имат служебни ангажименти, от които зависи бъдещето им. Главите им са пламнали от мисли за неплатените сметки. Имат братя, сестри и играчки от детството си, които никога няма да забравят. Може би жената е направила аборт, докато е била в колежа. Може би мъжът използва пръстен за penis. Вероятно притежават домашни любимци и тези любимци си имат имена.

За миг Уилсън си представи картина — смътна и безформена, но въпреки това страховита: галактика като часовников механизъм, в който всяко колело и зъбчато колелце изпълнява загадъчно въртливо движение — или в името на някаква кармична цел, или абсолютно безцелно. Той се намираше в света на жълтото такси, а отвъд беше светът на автобуса с нарисуван Питър Пан. Разделяха ги само два метра и две дебели стъкла. Уилсън беше изумен от този очевиден факт.

— Ужасно движение — каза сикхът. — По-ужасно от Обама, тъй да знаете.

Мъжът в автобуса отдръпна черния шал от лицето си, но продължи да го държи. Пъхна свободната си ръка в джоба на шлифера си. Жената до него прелистваше списанието. Непознатият се обърна към нея. Уилсън видя как се движат устните му. Жената вдигна глава и изумено се ококори. Онзи се приведе към нея, сякаш да ѝ прошепне някаква тайна. Уилсън разбра, че непознатият е извадил от джоба на шлифера си нож чак когато онзи преряза с него гърлото на жената.

Очите ѝ се разшириха. Устните ѝ се разтвориха. Тя докосна с длан шията си. Без да изпуска ножа, човекът с шлифера отмести ръката ѝ — внимателно, но решително, — същевременно притисна черния шал до гърлото ѝ и го задържа. После я целуна по слепоочието, надничайки през косата ѝ. Срецна погледа на Уилсън и устните му се разтегнаха в широка усмивка, разкриваща два реда малки, равни зъби. Кимна му, сякаш му пожелаваше успешен ден, или казваше: „Сега с теб си имаме тайна.“ Кръв капна на стъклото. Капката се уголеми и се разтече. Все така притискайки шала до гърлото на жената, човекът с шлифера пъхна пръст в устата ѝ. И продължи да се усмихва на Уилсън.

— Най-последно! — възкликна шофьорът и жълтото такси потегли.

— Видя ли какво стана? — попита Уилсън. Гласът му беше безизразен, равнодушен. — Видя ли мъжа и жената в автобуса?

— Какво видя аз, сър? — избърбори сикхът. Светофарът превключи на жълто, но той натисна газта и се преустрои в другата лента, без да обръща внимание на клаксоните на гневните шофьори. Автобусът с нарисувания Питър Пан остана назад. В замъгленото от дъжда предно стъкло на жълтото такси се появиха очертанията на гара „Гранд Сентрал“, напомняща затвор.

Едва след като таксито потегли, Уилсън се сети за мобилния си телефон. Извади го от джоба си и се загледа в него. Ако съобразяваше

бързо (качество, присъщо само на брат му, както твърдеше майка им), можеше да снима човека с шлифера. Беше пропуснал тази възможност, но още можеше да позвъни на 911. Разбира се, обаждането му няма да е анонимно — при свързването името и номерът му ще се изпишат на монитора на диспечера. Ще му позвънят, за да се уверят, че не е безделник, който си прави глупави шегички, за да убие скуката през дъждовния следобед. После ще го задължат да се яви в най-близкия полицейски участък, за да съобщи за какво става въпрос. Там ще го накарат да повтори версията си поне няколко пъти. Единственото, за което няма да им дреме, е неговата презентация.

Ключовата фраза в нея беше „Дайте ни три години и ще го докажем“. Той си представи как ще протече събеседването. Първо ще изтъкне пред пиарите и големите клечки от компанията, че подходът към проблема трябва да е директен. Петролният разлив е факт — доброволци още почистват със специален миещ препарат нефта, полепнал по перата на птиците — и не може да се забележи под килима. После ще обясни, че не е задължително изкуплението да е грозно и че понякога истината е красива. „Хората искат да ви вярват, приятели — ще добави. — В крайна сметка те не могат без вас. Без гориво не могат да се придвижват от точка А до точка Б, обаче не искат да изглеждат като съучастници в унищожаването на околната среда.“ След този увод ще отвори портфолиото си и ще извади първата снимка: момиче и момче стоят с гръб към обектива на девствен плаж и гледат водата, която е толкова наситеносиня, че човек го заболяват очите. Надписът под снимката гласи: „ЕНЕРГИЯТА И КРАСОТАТА МОГАТ ДА ВЪРВАТ РЪКА ЗА РЪКА. ДАЙТЕ НИ ТРИ ГОДИНИ И ЩЕ ГО ДОКАЖЕМ.“

Да позвъни на 911 беше лесно, дори дете щеше да се справи. Всъщност децата често се обаждат на този номер. Например, ако някой влезе с взлом в къщата. Ако по-малката сестра падне по стълбището. Или ако татко посегне на мама.

Той прогони тази мисъл и се върна към въображаемата си презентация. Следва сторибордът^[5] за телевизионен клип, който ще бъде излъчван във всички щати край Мексиканския залив, най-вече по време на местните новинарски емисии и по денонощните кабеларки като „Фокс“ или Ем Ес Ен Би Си. Ще е заснет чрез таймлапс и пред очите на зрителите плаж, изцапан с нефт, отново ще стане чист.

„Носим отговорност за действията си — ще каже дикторът (говорещ с лек южняшки акцент). — Така работим и така се отнасяме със съседите си. Дайте ни три години и ще го докажем.“

После ще опише рекламите в печата. И по радиото. А на втория етап...

— Сър? Какво казали вие?

„Мога да се обадя — помисли си Уилсън, — само че докато дойде полицията, вероятно убиецът ще е слязъл от автобуса. Вероятно ли? Почти сигурно.“

Обърна се и погледна през стъклото. Автобусът беше изостанал още повече. „Може би жената е изпищяла — каза си. — Може би другите пътници са се нахвърлили върху убиеца, както пасажерите в самолета, летящ от Париж за Маями, са се нахвърлили върху Ричард Рид, терориста с обувките бомби, щом са разбрали какво е намислил.“

После си спомни зловещата усмивка на човека с шлифера. И как той пхна пръст в раззинатата уста на жената.

„Като стана дума за лоши шеги, може би съм се объркал — каза си. — Може да е било инсценировка, импровизирано представление. Напоследък са много популярни. Наричат ги флашмоб.“

Замисли се върху тази възможност и с всеки изминал миг все повече се убеждаваше, че е било тъкмо това. Мъже прерязват гърлата на жени само в тъмни улички и в криминалните филми по телевизията, а не в автобуси, и то посред бял ден. А самият той е чист пред съвестта си. Изработил е страхотна рекламна стратегия. Най-подходящият човек е за онази компания, освен това пиленцето на късмета каца само веднъж на рамото ти. Тази поговорка не влизаше в репертоара на майка му, но беше вярна.

— Сър?

— Спри на следващия светофар — каза Уилсън. — Ще продължа пеш.

На Хеш Кестин

[1] Заигравка с едноименната песен на групата R.E.M. Shiny Harry People, която започва така: „Сияещи от щастие хора радостно се смеят...“ — Б.пр. ↑

[2] LaGarbage — букв. „Боклукчарника“. — Б.пр. ↑

[3] Визира се прословутата Линия „Мейсън-Диксън“, маркирана от топографите Чарлс Мейсън и Йеремия Диксън при разрешаване на граничния спор между Мериленд, Пенсилвания и Делауеър в колониална Америка. До ден-днешен тя е разграничителната линия между Севера и Юга. Стивън Кинг използва фразата Mason-Dumbass Line, която в свободен превод означава линията Зидар-Тъпанар. — Б.пр. ↑

[4] Тази станция, създадена преди 50 години, излъчва само новини и информация, отнасящи се за мегаполиса Ню Йорк. Позната е по света с рекламния си слоган „Дай ни 22 минути и ние ще ти дадем целия свят“. — Б.пр. ↑

[5] Метод за скициране на историята, разказана в презентацията, рекламния клип или в анимационния филм чрез комбинация от рисунки и думи. Създаден е още през 1920 от самия Уолт Дисни. Основната му цел е била да се представи копие на филма на хартия, преди да бъде заснет. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.